

7/4994
ŞK. 35

11 Ocak 2019

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCILIĞI

Sayı : 77371317-520.50-2018/22659352

Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: 09.11.2018 tarih ve 43452547-120.07 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Sibel Özdemir'in 7/4994 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Dışişleri Bakanı

EK:tk.

İstanbul Milletvekili Sayın Sibel ÖZDEMİR Tarafından Yöneltilen 7/4994 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine Hazırlanan Yanıtlar:

- 1) AB'nin, 3 Ekim 2005 tarihinde Türkiye ile katılım müzakerelerinin genel ilkelerini ortaya koyan müzakere çerçeve belgesini onaylamasından ve tam üyelik müzakerelerinin başlamasından on üç yıl sonra AP'nin almış olduğu fon kesintisi kararının, ulusal stratejik devlet politikamız olan AB'ye tam üyelik hedefimize olan etkisi nedir?**

Belirli dönemlerde inişli çıkışlı bir seyir izlese de, Türkiye-AB ilişkileri konjonktürel sorunlara indirgenemeyecek uzun bir geçmişe sahiptir. Tarihsel bir perspektiften bakıldığında ilişkilerin güçlü kurumsal temellere dayandığı ve süreklilik arz ettiği görülebilir. Bununla birlikte Türkiye'nin AB'ye katılım sürecinin kolay olmadığı, bu sürecin kendine özgü bazı zorlukları bulunduğu, hatta bu süreçte, zaman zaman Avrupa çevrelerinin motivasyon kırıcı yaklaşımlarıyla karşılaşıldığı da bir gerçektir. Nitekim müzakere fasıllarının 14'ü Kıbrıs sorunundan dolayı siyasi olarak engellenmekte ve açılmamaktadır.

Dolayısıyla Katılım Öncesi Mali Yardımlarda (IPA fonlarında) kesintiye gidilmesi bizi "ulusal stratejik devlet politikamız olan AB'ye tam üyelik hedefimiz"den uzaklaştıramayacaktır. IPA fonları, ülkemizin AB uyum sürecini destekleyen ve AB'nin Türk kamuoyunda olumlu algılanmasına hizmet eden önemli bir araçtır. Ancak mali yardımlarda kesintiye gidilmesi Türkiye gibi büyük bir ekonomiyi hiçbir şekilde etkilemez. Burada asıl önemli olan mali yardımların projeler aracılığıyla kullanılması ve bu süreçteki kazanımlardır. Bu nedenle yapılan kesintiler, Türkiye'yi tam üyelik hedefinden uzaklaştıramayacak, ancak kamuoyu nezdinde AB'nin etkisinin ve görünürlüğünün azalmasına neden olacaktır.

Türkiye'nin katılım sürecine ilişkin tutumu nettir. AB'ye tam üyelik stratejik hedefimiz olmaya devam etmektedir. Bu hedef doğrultusunda AB standartlarını yakalamak için kararlılıkla yürüttüğümüz reform sürecinde çalışmalarımıza devam edeceğiz.

- 2) AP'nin, Türkiye'ye yönelik IPA mali yardımlarında kesintiye gidilmesine yönelik kararına gerekçe olarak "Türkiye'nin demokrasi, insan hakları ve**

hukuk devleti alanlarında ilerleme kaydetmemiş olması" konusunda işaret edilen söz konusu sorun alanlarına ilişkin gerek Bakanlık olarak gerekse hükümet olarak hangi somut adımları atmayı planlıyorsunuz?

3) 2021-2027 AB bütçesi kapsamında AB'ye aday konumunda bulunan Arnavutluk, Makedonya, Karadağ, Sırbistan ve Türkiye için söz konusu olan 14,5 milyar Euroluk mali yardımların aday ülkelerin kaydettiği ilerlemelere göre dağıtılmasının öngörüldüğü bir süreçte; Türkiye'nin söz konusu alanlarda ilerleme kaydetmemesi durumunda benzer kesintilerin devam edeceğine yönelik adımlar karşısında Bakanlık ve Cumhurbaşkanlığı olarak atılan somut adımlar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

19 Temmuz'da OHAL'in sonlandırılması ve BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 4. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 15. maddesi uyarınca yapmış olduğumuz derogasyon bildirimlerimizi geri çekmemizi takiben, 2003 yılından bu yana reform sürecimizde önemli rol oynayan Reform Eylem Grubu'nun (REG) dördüncü toplantısını 29 Ağustos 2018 tarihinde düzenledik. Toplantıda siyasi reform sürecine ivme kazandırılmasına yönelik kararlığımızı ortaya koyduk.

Bu kapsamda REG'de aldığımız kararlar zaman kaybedilmeden tatbik edilmeye başlanmıştır. Hâlihazırda uygulanmaya devam eden ve yargı alanında atılan ve atılacak adımlara kılavuzluk eden Yargı Reformu Stratejisi'nin güncellenme çalışmaları Adalet Bakanlığımız tarafından katılımcı bir anlayışla sürdürülmektedir. Strateji'nin hazırlanmasında Avrupa Konseyi ve AB normları dikkate alınmaktadır. Yine REG kararları doğrultusunda, İstinaf Mahkemelerinin sayısı 9'dan 11'e çıkarılmış ve yargıda hedef süre uygulamasına geçilmiştir. Tüm bu gelişmeler yargı hizmetlerinin daha hızlı, verimli ve erişilebilir hale getirilmesi kapsamında atılan adımlar olmakla birlikte, özellikle temel hak ve özgürlüklerin güçlendirilmesine ve dolayısıyla AB katılım sürecimize katkı sağlayacaktır.

REG toplantımızda aldığımız önemli kararlardan biri de Vize Serbestisi Diyalogu (VSD) sürecine hız verilmesi olmuştur. 2 Nisan'da biyometrik pasaportların basılmaya başlanmasıyla beraber, pratik olarak yerine getirilmesi gereken altı yükümlülük kalmıştır. REG toplantımızda alınan karar doğrultusunda, kalan yükümlülüklerimiz kapsamında çalışmaları hızlandırmak üzere çalışma grupları oluşturulmuştur.

AB'ye üyelik hedefi doğrultusunda, reform kararlılığımızın bir göstergesi olarak, bu yılın ikinci REG toplantısını Adalet Bakanlığımızın ev sahipliğinde 11 Aralık 2018 tarihinde yapacağız. Bu toplantıda hem bir önceki toplantıdan bu yana kat edilen ilerlemeyi değerlendireceğiz hem de önümüzdeki süreçte öncelikli olarak hangi alanlara odaklanacağımızı netleştireceğiz.

Ülkemizdeki reform çabalarıyla eş zamanlı olarak AB ile aramızda yoğun bir ziyaret ve toplantı trafiği yaşanmaktadır. Söz konusu bu temaslarımızda reform gayretlerimizi muhataplarımıza anlatmaya devam ediyoruz. En son 22 Kasım 2018 tarihinde Ankara'da, AB Komisyon Başkan Yardımcısı/Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Mogherini ve AB Komşuluk Politikası ve Genişlemeden Sorumlu Komiseri Hahn'ın katılımlarıyla Yüksek Düzeyli Siyasi Diyalog Toplantısını gerçekleştirdik. Toplantıda, muhataplarıma AB'nin Türkiye'yi eleştirdiği alanlardaki projelere yönelik IPA fonlarının kesilmesinin makul bir izahı olmayan çelişkili bir durum olduğunu ifade ettim. Öte yandan genel olarak yapıcı bir havada geçen toplantımızda, özellikle REG'de ortaya koyduğumuz güçlü reform iradesinin AB tarafından yakından izlendiğini ve olumlu karşılandığını gördüm. İlerleyen günlerde gerek Türkiye-AB Ortaklık Komitesi Toplantısında gerekse de planlanan diğer diyalog toplantılarımızda ve temaslarımızda Türkiye'nin reform çabalarını somut örnekleriyle anlatmaya devam edeceğiz.

Katılım Öncesi Mali Yardım kapsamında ülkemize tahsis edilen fonların amacı ülkemizin AB mevzuatı ve uygulamaları çerçevesinde uyumlu hale gelmesinin desteklenmesidir. 2002 yılından bu yana AB standartlarını yakalamak için kararlı bir reform süreci yürütmekteyiz. Farklı konularda yürütülen AB projeleri, reform sürecinde attığımız adımlarda her zaman kamu kurum ve kuruluşlarımıza önemli bir destek sağlamıştır. AB ile Türkiye arasındaki mali işbirliği özellikle yargı, temel haklar, göç ve sınır yönetimi ile sivil toplum gibi önemli alanlarda gerek mevzuat gerekse uygulamaya yönelik önemli katkılar sağlamıştır.

Katılım müzakereleri hâlihazırda siyasi nedenlerle engellenmekteyken, mali yardımlar AB'ye uyum sürecimizde önemli bir enstrümandır. AB'nin, bir yandan Türkiye'yi eleştirirken, bir yandan eleştirdiği alanlarda ortak çalışma mecralarını engelliyor olması

önemli bir çelişkidir. Mali yardımlarda da kesintiye gidilmesi, halkımız nezdinde AB'nin Türkiye'nin uyum sürecine destek verme konusundaki samimiyeti hakkında soru işaretleri uyandırmaktadır. Mali yardımların, Türkiye'nin çeşitli alanlarda AB ile uyumunu hızlandırma ve AB kamuoyunda algısını olumlu yönde etkileme gibi yapıcı etkileri AB tarafından göz ardı edilmemeli ve mali yardımların azaltılması yönündeki yanlıştan bir an evvel dönülmelidir.

4) İngiltere'nin 2019 Mart ayında AB'den ayrılacak olması nedeniyle AB bütçesinden Türkiye'ye aktarılabacak olan mali yardımlar üzerindeki olası negatif etkisi konusunda bir çalışma yapılmış mıdır? Yapıldıysa hangi sonuçlara ulaşılmıştır?

Avrupa Birliği'nin 2021-2027 bütçe dönemi mali çerçevesine ilişkin Avrupa Komisyonu teklifi 2 Mayıs 2018 tarihinde yayımlanmıştır. Brexit süreci dikkate alınarak hazırlandığı belirtilen¹ teklife göre 2021-2027 döneminde AB'nin toplam bütçesi 2018 yılı sabit fiyatları ile 1,135 trilyon Avro olup enflasyonun etkisinden arındırıldığında bunun 2014-2020 dönemi bütçesiyle kıyaslanabilir seviyede olduğu ifade edilmektedir. Komisyon teklifinin olduğu gibi kabul görmesi durumunda Birleşik Krallık'ın üyelikten ayrılması AB bütçesinde bir daralmaya yol açmayacaktır. Teklife göre ayrıca, aday ülkelere yönelik katılım öncesi yardımın toplam bütçe içindeki payında artış öngörülmektedir. İçinde bulunduğumuz yedi yıllık bütçe döneminde 11,7 milyar Avro olan Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) bütçesi yeni dönemde 14,5 milyar Avroya çıkmaktadır.

Mali Çerçevenin, Bakanlar Konseyi tarafından oybirliği ile onaylanması ve Avrupa Parlamentosunun uygun bulmasının ardından Mayıs 2019'da yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

¹ Avrupa Komisyonu Basın Bülteni, 2 Mayıs 2018 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3570_en.htm